Trideset dni

II. poglavje Švica Krasa

Zahteva za splošni državljanski dostop do gospodarskih in premoženjskih dokumentov Občine Monrupino-Repentabor je bila 11. septembra 2026 v celoti zavrnjena. Poglavje rekonstruira zahtevo, štiri razloge Občine, zahtevo za ponovni preizkus in popravek, ki ga je vložil prosilec. Izid ponovnega preizkusa je v dokumentih, obravnavanih v tem poglavju, še vedno odprt.

Dve strani

11. september 2026.

Ob 09:32 v predal certificirane elektronske pošte prispe sporočilo Občine Monrupino-Repentabor.

Priloga sporočilu je bila kratka: dve strani.

Naslov, zapisan z velikimi črkami, ni puščal veliko prostora za razlago:

ODLOČBA O ZAVRNITVI ZAHTEVE ZA SPLOŠNI DRŽAVLJANSKI DOSTOP.

Občina je sporočila, da zahtevi, vloženi mesec dni prej, ni mogoče ugoditi.

Razlogi so bili štirje.

Očitna nesorazmernost in prevelika obremenitev.

Nedoločenost in raziskovalna narava zahteve.

Obdelave, ki jih uprava ni dolžna opraviti.

Vidiki zaupnosti in breme prekrivanja podatkov.

Če bi te štiri razloge prebrali na hitro, bi jih lahko skrčili na zelo preprosto zgodbo: občan vpraša, uprava odgovori ne.

Toda preproste zgodbe imajo eno pomanjkljivost.

Skoraj vedno izločijo prav tisti del, ki ga je vredno razumeti.

Zanimivo vprašanje še ni bilo:

kdo ima prav?

Bilo je drugo.

Kaj se zgodi, ko občan želi vpogled v proračune, račune in premoženje svoje občine, abstraktna pravica do transparentnosti pa v praksi trči ob arhive, osebje, zasebnost, postopke, roke in upravno zmogljivost?

Tu primer preneha biti zgolj oseben.

In tu se to poglavje zares začne.

Pred presojo je treba poznati dejstva

Švica Krasa ni nastala zato, da bi dokazala neko tezo o Občini Monrupino-Repentabor.

Nastala je zato, da bi poskusila razumeti ozemlje.

Razumeti pa je najprej pomenilo rekonstruirati izhodišče.

Ne zamišljenega.

Ne pripovedovanega.

Dokumentiranega.

Koliko Občina investira?

Katere vire prejema od zunaj?

Kako so strukturirani prihodki?

Kakšno premoženje ima?

Katere investicije so že načrtovane?

Katere so bile izvedene?

Katera sredstva so rezervirana?

Kakšna je struktura zadolženosti?

Kolikšno težo ima ravnanje z odpadki?

Kakšna gospodarska razmerja obstajajo z udeleženimi organizacijami in družbami?

Kateri projekti že imajo deželno, državno ali evropsko financiranje?

To so manj spektakularna vprašanja kot velika mednarodna kandidatura, nova infrastruktura ali nova gospodarska strategija.

Toda pridejo prej.

Razmeroma lahko si je zamisliti nov projekt.

Precej težje je razumeti, ali se ta projekt sreča z razpoložljivim ali nerazpoložljivim premoženjem, z že obstoječo omejitvijo, z načrtovano investicijo, s pristojnostjo drugega organa, z združljivo finančno strukturo ali s stroškom, na katerega prej nihče ni pomislil.

Zato je laboratorij začel zbirati javno dokumentacijo.

Del je bil dosegljiv.

Dela ni bilo mogoče najti.

Razlika je pomembna.

Če dokumenta na spletu ne najdemo, to ne pomeni, da ne obstaja.

Ne pomeni, da ni bil izdelan.

Ne pomeni, da ga je kdo skril.

Pomeni samo, da v opravljeni raziskavi ta dokument ni bil najden.

To se lahko zdi le jezikovna previdnost.

Pa ni.

To je natanko razlika med preverjanjem in domnevo.

Ko je iskanje dokumentov doseglo mejo tistega, kar je bilo neposredno dosegljivo, je naletelo na instrument, ki ga predvideva italijanski pravni red.

Splošni državljanski dostop.

11. avgust

Bila je noč 11. avgusta 2026.

Potrdilo sistema certificirane elektronske pošte beleži sprejem sporočila ob 02:17:49.

Sekundo pozneje, ob 02:17:50, je potrjena njegova dostava v institucionalni predal PEC Občine Monrupino-Repentabor.

Identifikacijska oznaka sporočila omogoča dokumentiranje zaporedja dogodkov.

To razlikovanje bo pozneje pomembno.

PEC namreč ne potrjuje, da je nekdo sporočilo dejansko odprl in njegovo vsebino prebral prav v tistem trenutku.

Potrjuje pošiljanje in dostavo v skladu z delovanjem sistema.

Zadeva zahteve se je glasila:

Zahteva za splošni državljanski dostop v skladu s 5. členom, 2. odstavkom zakonodajnega odloka št. 33/2013 - Zahteva za dokumentacijo za civilni projekt Kras UNESCO 2035.

Dokument je takoj pojasnil še nekaj drugega.

KRAS UNESCO 2035 je bil opredeljen kot neodvisen civilni projekt.

Ne kot uradna kandidatura.

Ne kot institucionalni projekt Občine.

Ne kot pobuda, ki bi jo UNESCO uradno priznal.

To pojasnilo je služilo ločevanju projektne hipoteze od institucionalne stvarnosti.

Zahteva se je nanašala na gospodarsko, finančno, premoženjsko in programsko dokumentacijo za poslovna leta od 2020 do 2025.

Razdeljena je bila na devet velikih področij:

zaključni računi poslovanja;

proračuni in programski dokumenti;

spremembe proračuna, rebalansi in ukrepi za ohranjanje proračunskega ravnovesja;

davčni in nedavčni prihodki;

TARI in upravljanje storitve ravnanja z odpadki;

blagajna, ostanki, skladi in zadolženost;

občinsko premoženje;

udeležene organizacije in družbe;

investicije in zunanje financiranje.

Podroben seznam je bil precej daljši.

Samo pri zaključnih računih je bilo navedenih osemindvajset postavk.

Pri proračunih triindvajset.

Nato so sledile druge kategorije.

Inventarji.

Ostanki.

Skladi.

PEF TARI.

Udeležbe.

Posojila.

Financiranja.

Programi del.

Ekonomski okviri.

Prispevki.

Časovni načrti.

Poročila o porabi sredstev.

Kot celota je bila zahteva zelo obsežna.

Zelo obsežna zahteva

Obseg zahteve pa je bil le en del dokumenta.

Drugi del se je nanašal na način, kako naj bi bil ta obseg obravnavan.

Zahteva in njena Priloga 1 sta določali, da se nanašata izključno na dokumente, podatke in preglednice, ki so že bili izdelani in jih uprava hrani.

Od uradov se ni zahtevalo, naj izdelajo nove dokumente.

Niso se zahtevale statistike, pripravljene posebej za ta namen.

Ni se zahtevalo združevanje podatkov, ki so bili shranjeni izključno v razčlenjeni obliki.

Ni se zahtevala priprava novih poročil.

Niso se zahtevali osebni podatki, ki bi se nanašali na posamezne davčne zavezance, zaposlene, uporabnike ali druge osebe.

Za omejitev organizacijskega vpliva so bile sprejemljive tudi različne oblike posredovanja.

Postopno posredovanje.

Razdelitev po letih ali vsebinskih področjih.

Preprosta neposredna povezava, kadar je dokument že objavljen.

Selektivno prekrivanje podatkov, do katerih dostop ni dovoljen.

Kratko obvestilo, kadar dokument ni bil izdelan, ga Občina ne hrani ali se ne hrani več.

Predviden je bil tudi vrstni red prednostnih nalog, ki bi ga bilo mogoče spremeniti v dogovoru z gospodarsko-finančno službo.

Najprej zaključni račun za leto 2024.

Nato zaključna računa za leti 2021 in 2022.

Nato manjkajoče ali dopolnilne priloge za leto 2023.

In zatem druge kategorije.

To še ni samodejno pomenilo, da je zahteva izvedljiva.

Pomembno je, da se izognemo tudi nasprotni napaki.

Arhiv lahko zahteva veliko dela tudi takrat, ko se dokumenti posredujejo v več delih.

Dejstvo, da je dokument digitalen, še ne pomeni nujno, da ga je mogoče takoj najti.

Preverjanje, ali dokument vsebuje osebne podatke, lahko zahteva čas, tudi če prosilec izrecno izjavi, da jih ne želi prejeti.

Dokument, ki ga prosilec poimenuje na določen način, je lahko v upravi razvrščen drugače.

Celo ugotovitev, da določena preglednica ne obstaja, lahko zahteva preverjanje.

Bistvo torej ni bilo v tem, da bi abstraktno dokazali, da je zahteva preprosta.

Bilo je drugje.

Na eni strani je bila objektivno zelo obsežna zahteva.

Na drugi pa izrecen poskus, da se način njene obravnave prilagodi.

Pravo vprašanje je postalo:

koliko dela bi bilo konkretno potrebno, da bi ji bilo mogoče vsaj delno ugoditi?

Na to vprašanje ni bilo mogoče odgovoriti zgolj s štetjem strani zahteve.

Potrebni so bili arhivi.

Treba je bilo poznati organizacijo uradov.

Treba je bilo vedeti, kateri dokumenti so že digitalni, kateri objavljeni, kateri takoj dosegljivi in kateri bi zahtevali iskanje, preverjanje ali prekrivanje podatkov.

Z drugimi besedami, potrebno je bilo natanko tisto znanje, ki ga prosilec od zunaj ni mogel v celoti imeti.

Od tod je izvirala prva resnična napetost v tej zgodbi.

Trideset dni

5. člen zakonodajnega odloka št. 33 iz leta 2013 določa, da se postopek državljanskega dostopa zaključi z izrecno in obrazloženo odločbo v tridesetih dneh od vložitve zahteve.

Predpis poleg tega določa poseben mehanizem, kadar so ugotovljene osebe z nasprotnimi interesi.

Laboratorij je opravil svoj izračun.

PEC je bila dostavljena 11. avgusta.

Če se začetni dan ne šteje, je prosilec rok določil na 10. september 2026.

Do tako izračunanega roka ni bilo razvidno, da bi bila sporočena kakršna koli izrecna odločba.

Kolikor je izhajalo iz prejetih sporočil, prav tako ni bilo sporočeno, da bi bil uveden postopek do morebitnih oseb z nasprotnimi interesi niti da bi zaradi tega prišlo do zadržanja teka roka.

Formulacija mora ostati natanko takšna.

Ker knjiga ne ve, kaj se je znotraj uradov dogajalo med 11. avgustom in 10. septembrom.

Morda so se že začela iskanja.

Morda so o zahtevi razpravljali.

Morda je bilo vključenih več uradov.

Morda je bila opravljena ocena delovne obremenitve.

Morda je poletna organizacija dela povzročila težave.

Ali pa ne.

Brez dokumentov možnosti ne moremo spremeniti v dejstvo.

Ne vemo.

Vemo lahko samo tisto, kar izhaja iz razpoložljivih aktov in prejetih sporočil.

To je preprosta, vendar odločilna razlika.

Občan gleda na rok kot na časovno črto.

Prvi dan.

Drugi dan.

Trideseti dan.

Uprava pa istih trideset dni živi znotraj prekrivanja številnih dejavnosti.

Proračuni.

Osebje.

Javna naročila.

Vzdrževanje.

Storitve.

Postopki.

Roki.

Dopusti.

Izredni dogodki.

Zahteve drugih občanov.

Akti, ki jih je treba obravnavati, in odločitve, ki jih je treba sprejeti.

To ne pomeni, da zakonsko določen rok preneha obstajati, kadar ima urad veliko dela.

Pomeni pa, da za navidez preprostim datumom vedno stoji organizacija.

In prav tu se je vprašanje dostopa do dokumentov začelo srečevati z veliko širšo temo.

Upravno zmogljivostjo.

11. september

Naslednje jutro je prispela odločba.

Ob 09:32.

Občina je sporočila popolno zavrnitev zahteve.

Ne omejitve, ki bi se nanašala le na posamezno skupino dokumentov.

Ne delnega dostopa.

Ne odloga.

Zavrnitev se je nanašala na zahtevo v celoti.

Razlogi so bili štirje.

Prvi: očitna nesorazmernost in prevelika obremenitev.

Drugi: nedoločenost in raziskovalna narava.

Tretji: zahteva po obdelavah, ki jih uprava ni dolžna opraviti.

Četrti: vidiki zaupnosti in breme prekrivanja podatkov.

Na tej točki bi bilo zelo lahko izbrati določeno pripoved.

Prva:

občan zahteva transparentnost, birokracija pa mu zapre vrata.

Druga:

občan vloži neobvladljivo zahtevo in uprava se je prisiljena braniti.

Obe imata prednost preprostosti.

In prav zato obe pojasnita zelo malo.

Metoda knjige je zahtevala težjo pot.

Zavrnitev vzeti resno.

Ne zato, da bi jo samodejno sprejeli.

In tudi ne zato, da bi jo samodejno zavrnili.

Temveč zato, da bi razumeli, kaj je dejansko vsebovala.

Koliko lahko zahteva občan

Prvi razlog je izhajal iz številk.

Devet makropodročij.

Šest poslovnih let.

Osemindvajset postavk za zaključne račune.

Triindvajset za proračune.

In nato še vse druge.

Po odločbi je skupni obseg povzročal nerazumno delovno obremenitev, ki bi lahko posegla v redno delovanje uprave.

Občina se je v podporo sklicevala na sodbo italijanskega Državnega sveta (Consiglio di Stato), III. oddelek, št. 7973 iz leta 2025.

Načelo, na katero se je sklicevala, obstaja.

Splošnega državljanskega dostopa ni mogoče spremeniti v dejavnost, ki bi upravi nalagala očitno nerazumno breme in s tem ogrožala njeno redno delovanje.

Zato je bilo treba eno od možnih trditev takoj izključiti.

Ni bilo pravilno reči:

Občina se nikoli ne more sklicevati na preveliko obremenitev pri zahtevi za splošni dostop.

Lahko se.

Toda tudi nasprotna trditev ni zadostovala:

dokumentov je veliko, zato je zahteva nujno nevzdržna.

Med tema dvema trditvama je ostal del, ki je bil zares pomemben.

Koliko dokumentov je bilo že objavljenih na spletu?

Koliko jih je bilo že v digitalni obliki?

Pri koliko bi bilo mogoče zahtevi ugoditi že z navedbo neposredne povezave?

Koliko jih je bilo takoj dosegljivih?

Koliko jih je zahtevalo arhivsko iskanje?

Koliko jih je vsebovalo osebne podatke, ki bi jih bilo treba preveriti ali prekriti?

Koliko jih je dejansko vključevalo osebe z nasprotnimi interesi?

Koliko delovnih ur bi zahtevala celotna obravnava?

Koliko ljudi bi se moralo s tem ukvarjati?

Kateri sektorji uprave bi bili vključeni?

Odločba je opisovala obseg zahteve.

V sporočeni obrazložitvi pa ti elementi niso bili količinsko opredeljeni.

To samo po sebi ni dokazovalo, da Občina nima prav.

Dokazovalo je nekaj bolj omejenega.

Od zunaj ni bilo mogoče razumeti, kako je bil abstraktni obseg zahteve preveden v konkretno presojo očitno nerazumne obremenitve.

Vprašanje je zato postalo natančnejše:

koliko lahko občan zahteva, preden pravica do informacij za upravo, ki jo mora zagotavljati, postane nesorazmeren strošek?

Zakon lahko določi načelo.

Konkretni prag pa obstaja znotraj arhivov in organizacije.

Kdaj zahteva postane raziskovalna

Drugi razlog se je nanašal na natančnost zahteve.

Odločba se je sklicevala na izraze iz Priloge 1:

»dodatne priloge, shranjene v spisu«.

»morebitne že obstoječe preglednice«.

»dodatne zbirne preglednice«.

Po mnenju Občine so takšne formulacije pomenile, da bi bilo uradom prepuščeno raziskovalno iskanje po arhivih.

Tu je imel položaj prosilca resnično šibko točko.

Ti izrazi so bili uporabljeni.

Dovolj je prebrati Prilogo 1.

Če bi jih prezrli samo zato, ker so neprijetni, bi ravnali v nasprotju z metodo, ki jo knjiga zagovarja.

Toda ti izrazi niso predstavljali celotne zahteve.

Poleg odprtih formulacij so bile navedene številne natančno določene kategorije:

sklepi;

zaključni račun proračuna;

poročila revizijskega organa;

preglednice SIOPE;

PEF TARI;

načrti odtujitve premoženja;

inventarji;

programi javnih del;

akti o udeležbah;

akti o dodelitvi financiranja;

časovni načrti;

že pripravljena poročila o porabi sredstev.

Problema torej ni bilo mogoče skrčiti na absolutno alternativo.

Zahteva ni bila v celoti natančna.

Toda tudi v celoti nedoločena ni bila.

Vsebovala je oboje.

Poimensko določene postavke.

In preostale klavzule, ki bi jih bilo mogoče izboljšati.

Pravo vprašanje je postalo vprašanje ločljivosti.

Če so nekatere formulacije preveč odprte, ali morajo nujno spremeniti v raziskovalne tudi vse druge kategorije?

Primer je razkril majhen paradoks.

Da bi dokument zahtevali povsem natančno, bi morali pogosto že vnaprej vedeti, kako ga uprava poimenuje, ali obstaja kot samostojen dokument, kje se hrani in kateri urad ga ima.

Toda včasih se dostop zahteva prav zato, ker tega znanja ni.

Po drugi strani pa uprave ni mogoče prisiliti, da kot dokumentacijsko zahtevo razume poziv, ki bi bil enakovreden temu:

v arhivih poiščite karkoli, kar bi me lahko zanimalo.

Med tema dvema skrajnostma obstaja prostor možne natančnosti.

In prav tam se je postopek začel spreminjati.

Dokument ali obdelava

Tretji razlog je razpravo pripeljal do še tanjše meje.

Občina je opozorila, da bi nekatere postavke - na primer »že razpoložljivi zbirni podatki po kategorijah uporabnikov« ali »preglednice uskladitve med inventarjem in bilanco stanja« - lahko zahtevale izločanje in združevanje podatkov, ki ne obstajajo kot samostojni dokumenti.

Načelo je tudi tukaj razumljivo.

Državljanski dostop se nanaša na podatke in dokumente, ki jih uprava hrani.

Uradov ne more samodejno spremeniti v službo, zadolženo za pripravo novih statističnih ali računovodskih analiz.

Toda zahteva je vsebovala tudi izrecno izhodišče.

Ne izdelovati novih dokumentov.

Ne obdelovati podatkov, ki niso na voljo.

Ne pripravljati posebnih statistik, poročil ali preglednic.

Ne združevati podatkov, ki so shranjeni samo v razčlenjeni obliki.

Številne postavke so poleg tega uporabljale formulacije, kot so:

»že razpoložljivo«.

»če obstaja«.

»če je že pripravljeno«.

»če izhaja iz obstoječih preglednic«.

Vprašanje je bilo mogoče strniti v tri primere.

Prvi.

Dokument že obstaja in ga hrani Občina.

Zahteva se ta dokument.

Drugi.

Dokument nikoli ni bil izdelan.

Ne zahteva se, da bi ga ustvarili.

Tretji.

Obstajajo samo surovi podatki, za pripravo zahtevanega pa bi bilo potrebno novo združevanje ali obdelava.

Od uradov se ne zahteva, da to opravijo.

Odgovora torej ni mogoče najti samo v jezikovni formulaciji zahteve.

Najdemo ga v arhivu.

Ali ta dokument obstaja ali ne?

Za teritorialni projekt je to pomembna lekcija.

Vse, kar bi bilo koristno vedeti, ne obstaja že v obliki, v kakršni bi to želeli prebrati.

Včasih pravi problem ni dostopnost informacije.

Temveč njena struktura.

Transparentnost in zasebnost

Četrti razlog se je nanašal na osebne podatke.

Občina je kot primere navajala sezname ostankov z imeni upnikov ali dolžnikov, dejavnosti davčnega nadzora ter odnose z udeleženimi organizacijami.

Po odločbi bi dokumentacija zahtevala obsežno delo pri prekrivanju podatkov in morebitno vključitev oseb z nasprotnimi interesi.

Tu sta se jasno srečali dve legitimni zahtevi.

Na eni strani lahko nekateri upravni in računovodski dokumenti vsebujejo informacije, ki se nanašajo na fizične osebe.

Na drugi strani pa je prvotna zahteva izrecno izključevala osebne podatke posameznih davčnih zavezancev, zaposlenih, uporabnikov ali drugih oseb.

V delu, namenjenem davčnim prihodkom, je bilo izrecno govora o zbirnih podatkih.

Med načini odgovora je bilo predvideno tudi prekrivanje nedostopnih informacij in omogočanje dostopa do preostalih delov.

Ureditev dostopa vsebuje načelo ločljivosti delov, ki jih je mogoče razkriti.

Tudi tukaj pa načela ne smemo zamenjati z njegovo praktično enostavnostjo.

Prekrivanje lahko pomeni, da je treba dokument odpreti, prebrati, prepoznati problematične podatke, razumeti njihov kontekst in poseči v kopijo, ki bo posredovana.

Če se to ponovi velikokrat, lahko takšno delo postane precejšnje.

Zasebnost torej sama po sebi ni birokratski izgovor.

Gre za varovan interes.

Hkrati pa prisotnost nekaterih osebnih podatkov še ne pomeni, da je vsak dokument samodejno v celoti nedostopen.

Pravilno vprašanje ni bilo:

zasebnost ali transparentnost?

Bilo je:

kakšno ravnovesje omogoča zaščititi tisto, kar mora biti zaščiteno, ne da bi pri tem skrili tisto, kar je mogoče poznati?

To vprašanje je presenetljivo podobno številnim drugim, ki prečijo Švico Krasa.

Okolje ali gospodarstvo?

Identiteta ali odprtost?

Ohranjanje ali inovacije?

Postopek ali razvoj?

Morda se težava začne prav takrat, ko dve resnični potrebi prehitro spremenimo v binarno izbiro.

Postopek, ne obtožba

Odločba o zavrnitvi je izrecno navedla eno od razpoložljivih pravnih sredstev.

Zahtevo za ponovni preizkus pri RPCT.

Kratica lahko povzroči nesporazum.

Odgovorna oseba za preprečevanje korupcije in transparentnost.

Poimenovanje bi lahko vzbudilo vtis, da obračanje na to osebo pomeni obtožbo Občine, izvoljenega predstavnika ali uradnika zaradi korupcije.

Ni tako.

Pri splošnem državljanskem dostopu zakon RPCT izrecno podeljuje funkcijo ponovnega preizkusa.

Gre za postopkovno fazo.

Ne za obtožbo.

Ta razlika je pomembna, zlasti na majhnem območju, kjer se lahko upravni akti, osebni odnosi in javne zaznave hitro prepletejo.

Zahtevati ponovni preizkus odločitve ne pomeni trditi, da je oseba, ki jo je sprejela, ravnala z neprimernimi nameni.

Pomeni uporabiti enega od instrumentov, ki jih predvideva isti sistem.

11. septembra, nekaj ur po sporočilu o zavrnitvi, je bila poslana zahteva za ponovni preizkus.

In prav tu kronologija prisili to knjigo, da naredi nekaj manj udobnega.

Da se popravi.

Podrobnost, ki spremeni kronologijo

Zahteva za ponovni preizkus z dne 11. septembra je bila zgrajena okoli odsotnosti odgovora do roka, ki ga je prosilec izračunal na 10. september.

V dokumentu je bilo zapisano, da ob njegovi vložitvi ni bila prejeta nobena izrecna odločba: formulacija, ki so jo poznejša potrdila PEC zahtevala popraviti.

Toda celovita rekonstrukcija sporočil PEC je pokazala nekaj drugega.

Zavrnitev je bila v certificirani predal sporočena 11. septembra ob 09:32.

Zahteva za ponovni preizkus je bila poslana pozneje istega dne, ob 13:48.

Ustrezno potrdilo potrjuje njeno dostavo Občini ob 13:52:54.

Torej je bila v trenutku, ko je bila zahteva za ponovni preizkus dejansko poslana, izrecna zavrnitev že dostavljena v predal PEC prosilca.

Tisti stavek dokumentarnega zaporedja ni opisoval pravilno.

Gre za podrobnost nekaj ur.

Toda za metodo knjige to ni majhna podrobnost.

Uvod te knjige je določil, da preverjati pomeni sprejeti tudi možnost, da ugotovimo, da je treba lastno rekonstrukcijo spremeniti.

To načelo ne more veljati samo takrat, ko služi popravljanju drugih.

Ponovni preizkus

Napaka v kronološki rekonstrukciji ni odpravila vprašanja.

Do roka, izračunanega na 10. september, ni bilo razvidno, da bi bila sporočena izrecna odločba.

Nekaj ur pozneje pa je izrecna zavrnitev vsekakor obstajala.

Zahteva, vložena 11. septembra, je med drugim zahtevala presojo naslednjega:

postopnega posredovanja;

delnega dostopa;

selektivnega prekrivanja;

navedbe dokumentov, ki niso bili izdelani ali jih organ ne hrani;

posebne obrazložitve morebitnih omejitev.

Podredno je bilo predlagano, da se začne vsaj z dokumentacijo, ki je že na voljo v digitalni obliki, in z dokumenti, označenimi kot prednostni.

Ponovni preizkus je formalno nastal znotraj rekonstrukcije, osredotočene na odsotnost odgovora v roku.

Pojav zavrnitve pa je vprašanje premaknil.

Zdaj je obstajala odločitev, ki jo je bilo treba analizirati.

Štirje razlogi.

Štirje različni problemi.

In širše vprašanje:

ali so te težave nujno upravičevale popolno zavrnitev celotne zahteve ali pa bi jih bilo mogoče obravnavati ločeno?

To je postalo osrednje vprašanje 24. septembra.

Prvi akt 24. septembra

24. septembra 2026 ob 15:26 je bilo poslano novo sporočilo.

Zadeva se je glasila:

Vljuden odziv na odločbo o zavrnitvi - zahteva za splošni državljanski dostop z dne 11. avgusta 2026.

Naslov je pomemben.

Ker se ta dokument ni predstavljal kot nova zahteva.

In tudi ne kot formalna dopolnitev ponovnega preizkusa.

Bil je odziv odgovorni osebi za postopek.

Ton je bil namenoma institucionalen.

Sporočilo se je začelo z zahvalo Upravi, uradom in odgovorni osebi za postopek, ker so vendarle posredovali izrecen odgovor.

Nato je enega za drugim obravnavalo štiri razloge za zavrnitev.

Glede obremenitve je priznalo, da je načelo, na katero se je skliceval italijanski Državni svet, relevantno, vendar je opozorilo, da prejeta obrazložitev ni navajala elementov, kot so dejansko število dokumentov, ki bi jih bilo treba poiskati, delež že digitalno dostopnih ali objavljenih

dokumentov, ocenjene delovne ure, arhivi, ki bi jih bilo treba pregledati, vključeno osebje ali obseg potrebnega prekrivanja podatkov.

Glede nedoločenosti je priznalo, da bi bilo nekatere preostale formulacije, kot sta »dodatni« in »morebitni«, mogoče zapisati natančneje.

Glede obdelav je ponovno poudarilo, da so bili izrazi, kot so »že razpoložljivo«, »če obstaja« in »če je že pripravljeno«, uporabljeni prav zato, da bi bila zahteva odvisna od predhodnega obstoja dokumenta ali podatka.

Glede zasebnosti je spomnilo, da je zahteva izključila individualne podatke in predvidela prekrivanje informacij, do katerih dostop ni dovoljen.

Na koncu je opozorilo še na tehnično netočnost v odločbi.

Odločba je obveščanje morebitnih oseb z nasprotnimi interesi povezovala s 6. odstavkom 5. člena.

Posebna ureditev obveščanja oseb z nasprotnimi interesi pa je vsebovana v 5. odstavku.

Odgovor je ob tem izrecno pojasnil, da tej pripombi ne pripisuje samostojnega ali odločilnega pomena.

Šlo je za tehnično pojasnilo.

Ne za sklep o splošni veljavnosti zavrnitve.

Morda najpomembnejši del pa je bil v zadnjih vrsticah.

Dokument je navedel, da ima vmesni značaj, in izrecno pojasnil, da:

ne predstavlja dopolnitve, spremembe ali nadomestitve že vložene zahteve za ponovni preizkus.

Stavek je navidez pustil odprto težavo.

Če odgovor ni dopolnjeval ponovnega preizkusa, v katerem aktu naj bi bila kronologija formalno popravljena?

Odgovor je prišel nekaj ur pozneje.

Ob 20:12

Zvečer istega 24. septembra je bil poslan drugi akt.

Tokrat naslov ni puščal dvomov:

Dopolnitev, pojasnilo in popravek zahteve za ponovni preizkus po 5. členu, 7. odstavku zakonodajnega odloka št. 33/2013 z dne 11. septembra 2026 - ponovni preizkus odločbe o zavrnitvi v zvezi z zahtevo za splošni državljanski dostop, prot. št. 3535 z dne 11. avgusta 2026.

PEC je bila poslana ob 20:11.

Ob 20:12:33 sistem potrjuje njeno dostavo v institucionalni predal Občine Monrupino-Repentabor.

Tokrat ni bilo nejasnosti glede funkcije akta.

Osrednje so bile tri besede:

dopolnitev.

pojasnilo.

popravek.

Akt je zahteval, naj se vloži v spis že tekočega ponovnega preizkusa in presoja skupaj z zahtevo z dne 11. septembra.

Predvsem pa je naredil nekaj, kar je za to knjigo pomembnejše od postopkovnega učinka.

Popravek je zapisal črno na belem.

Ne v opombi ob robu.

Ne samo v poznejšem pripovedovanju.

Znotraj samega postopka.

Prvi del je izrecno navedel, da je treba trditev iz zahteve z dne 11. septembra popraviti.

Zavrnitev je bila že sporočena ob 09:32.

Zahteva za ponovni preizkus je bila poslana pozneje.

Prosilec je to formalno vzel na znanje.

Težko je najti odlomek, ki bi bil bolj skladen z metodo, navedeno v Uvodu.

Preverjanje pomeni tudi pustiti formalno sled popravka.

Popraviti, ne da bi prepisali zgodbo

Dopolnitev je skrbno razlikovala med dvema vprašanjema.

Prvo je bila kronologija.

Tu ni več ostalo prostora za ugodnejše konstrukcije.

Zavrnitev je bila pred pošiljanjem zahteve za ponovni preizkus.

Drugo vprašanje je bil rok prvotnega postopka.

Zahteva je bila dostavljena 11. avgusta ob 02:17:50.

Prosilec je vztrajal pri svojem izračunu običajnega roka na 10. september in opozoril, da do tako določenega datuma še ni bilo razvidno, da bi bila sporočena kakršna koli izrecna odločba.

Če bi bil pravilno uveden odložilni postopek zaradi oseb z nasprotnimi interesi, je akt zgolj zahteval navedbo njegovih časovnih mejnikov.

To je metodološko pomemben korak.

Popraviti eno stvar ne pomeni nujno opustiti druge.

Mogoče je priznati, da je bil neki stavek napačen, in hkrati ohraniti ločeno vprašanje, ki ostaja odprto.

Dopolnitev je poleg tega preprečila, da bi se morebitna prekoračitev roka samodejno spremenila v sklep o veljavnosti zavrnitve.

Tudi to je bilo pomembno.

Klavzula proti formalizmu

Dopolnitev se je nato lotila občutljivega postopkovnega vprašanja.

Primarno je zahtevala, naj se šteje za dopolnitev že začetega ponovnega preizkusa.

Dodala pa je tudi podredno klavzulo.

Če bi RPCT menil, da izrecne zavrnitve z dne 11. septembra ni mogoče obravnavati v že tekočem ponovnem preizkusu zgolj z dopolnitvijo, je isto sporočilo zahtevalo, naj se, kolikor je potrebno, šteje tudi kot pravočasna zahteva za ponovni preizkus te iste zavrnitve.

Formulacija je bila previdnostna.

Ni hotela vnaprej odločiti, katera postopkovna opredelitev je pravilna.

Skušala je preprečiti, da bi razprava o obliki onemogočila vsebinsko presojo.

Za knjigo je ta lekcija zanimiva.

Tudi postopkovne pravice potrebujejo arhitekturo.

Ni dovolj imeti vsebinsko utemeljen razlog.

Ta razlog mora v postopek vstopiti skozi prava vrata.

Datum.

Naslovnik.

PEC.

Pravna opredelitev.

Zahteva, oblikovana z ustreznimi izrazi.

To so podrobnosti vse do trenutka, ko postanejo odločilne.

Zožiti zahtevo, da postane natančnejša

Dopolnitev je naredila še nekaj, česar prvi ponovni preizkus formalno še ni storil.

Zožila je obseg.

Izrazi, ki jih je Občina navedla kot primer nedoločenosti - »dodatne priloge«, »dodatne preglednice«, »morebitne preglednice« in enakovredne formulacije - se niso več zagovarjali brez razlikovanja.

Akt je pojasnil, da pri teh preostalih formulacijah ne vztraja, kolikor bi pomenile neomejeno raziskovalno iskanje po arhivih.

Gre za omejeno odpoved.

Toda pomembno.

Še naprej pa ostajajo v veljavi kategorije, ki so posebej opredeljene po poimenovanju, vsebini, področju ali referenčnem obdobju.

Prav tako ostajajo dokumenti, označeni z »če obstajajo«, »če so že pripravljeni« ali enakovrednimi izrazi, kadar je njihov obstoj mogoče neposredno preveriti, ne da bi se iskanje spremenilo v nedoločeno raziskovanje.

Osrednji stavek je skoraj definicija metode:

zožiti obseg, ne da bi spremenili predmet.

Ne vztrajati pri vsem samo zato, ker je bilo zapisano na začetku.

Ne dodajati novih dokumentov, da bi nadomestili tisto, kar se izloči.

Kritiko vzeti resno.

Jo presoditi.

In kadar je vsaj deloma utemeljena, zahtevo spremeniti.

Prav to bi moral laboratorij početi.

Vsi dokumenti nimajo istega problema

Morda je bil najpomembnejši del dopolnitve tisti, ki je bil namenjen razlikovanju med kategorijami.

Zavrnitev je ugotovila različne probleme.

Nekatere formulacije naj bi bile preveč splošne.

Nekatere preglednice naj bi zahtevale dodatno obdelavo.

Nekateri dokumenti bi lahko vsebovali osebne podatke.

Celotna zahteva naj bi bila preveč obremenjujoča.

Različni problemi.

En sam sklep:

popolna zavrnitev.

Dopolnitev pa je od RPCT zahtevala, naj razlikuje vsaj med:

že objavljenimi dokumenti;

digitalnimi dokumenti, ki so takoj dosegljivi;

posebej opredeljenimi dokumenti;

dokumenti, ki niso bili izdelani;

dokumenti, ki bi zahtevali novo obdelavo;

dokumenti z osebnimi podatki, ki jih je mogoče prekriti;

dokumenti, pri katerih dejansko obstajajo osebe z nasprotnimi interesi;

kategorijami, ki bi resnično pomenile očitno nerazumno delovno obremenitev.

Tu se upravni primer neposredno sreča z logiko teritorialnega projekta.

Ni nujno, da vse, kar pripada isti celoti, prejme enak odgovor.

Kompleksen projekt lahko vsebuje eno neizvedljivo sestavino in druge, ki so povsem izvedljive.

Strategija je lahko v enem delu predraga, v drugem pa vzdržna.

Zemljišče je lahko za en namen neuporabno, za drugega pa strateško.

Dokumentacijska zahteva lahko vsebuje eno problematično postavko in sto preprostih.

Metoda je prav v tem, da jih ločimo.

Dokument pred bralcem

Iz te zgodbe je izšla tudi uredniška odločitev.

Če je objavljiva, naj bo zavrnitev dostopna bralcu, namesto da bi jo samo opisovali.

Če Švica Krasa bralca vabi, naj preveri, kar bere, mora omogočiti dostop do virov, ki jih lahko objavi, ob spoštovanju morebitnih varovanih podatkov.

Dokument vsebuje razloge Uprave.

Zahteva vsebuje razloge prosilca.

Ponovni preizkus vsebuje njegove ugovore.

Vmesni odgovor z dne 24. septembra dodaja prvo pojasnilo.

Formalna dopolnitev dodaja popravek, omejitev in novo strukturo vprašanj.

Bralec lahko bere.

Primerja.

In lahko pride tudi do drugačnega sklepa kot avtor.

To ni izguba nadzora.

To je transparentnost.

Filozofija ostaja tista, ki je bila razglašena že na začetku.

Ne:

verjemi mi.

Ampak:

preveri.

Koliko stane vedeti

Primer je tako začel razkrivati nekaj, kar je daleč presegalo samo pravico do dostopa.

Transparentnost ima svojo ceno.

Ne nujno v gospodarskem smislu cene, ki bi jo plačal občan.

V organizacijskem smislu.

Da bi bil dokumentarni fond zares dostopen, so potrebni urejeni arhivi.

Dosledne klasifikacije.

Protokoli.

Digitalni sistemi.

Hramba.

Osebje.

Znanje in usposobljenost.

Sposobnost hitro najti dokument, izdelan pred leti.

Sposobnost razlikovati med tem, kar je mogoče razkriti, in tem, kar mora biti zaščiteno.

Sposobnost vedeti, kje se neka informacija nahaja.

Predpis lahko prizna pravico.

Toda med zapisano pravico in konkretno izkušnjo te pravice obstaja infrastruktura.

Že objavljen dokument je mogoče navesti s povezavo.

Digitaliziran in pravilno razvrščen dokument je mogoče hitro najti.

Dokument, ki je shranjen razdrobljeno, zahteva več časa.

Sistem, v katerem so osebni in zbirni podatki strukturno ločljivi, lahko razkritje poenostavi.

Arhiv, v katerem je vse pomešano, lahko zahteva pregled vsake strani.

Takrat transparentnost preneha biti zgolj pravno vprašanje.

Postane organizacijski problem.

In zato neizogibno tudi razvojni problem.

Pravica zahtevati in dolžnost upravljati

Takšen primer zlahka vabi k oblikovanju nauka.

Občan ima pravico vedeti.

Uprava mora biti sposobna delovati.

Zahteva ne bi smela ohromiti uradov.

Delovna obremenitev ne bi smela postati splošna formula, s katero bi bilo mogoče onemogočiti dostop do kateregakoli kompleksnega sklopa dokumentov.

Zasebnost je treba varovati.

Kadar je mogoče, morajo nezaščiteni deli ostati dostopni.

Vse te trditve so lahko hkrati resnične.

In prav zato obstajajo postopki, obrazložitve in instrumenti ponovnega preizkusa.

Ne zato, ker bi bil postopek popoln.

Ne zato, ker bi samodejno pripeljal do najboljše odločitve.

Ampak zato, ker je, kadar legitimni interesi pridejo v napetost, potrebna metoda odločanja.

To je manj spektakularna lekcija kot strategija UNESCO, velika investicija ali nov teritorialni projekt.

Toda morda je ena najpomembnejših.

Razvoj ne zahteva samo vizije.

Zahteva institucije, ki so sposobne hkrati upravljati različne potrebe.

Poznati in varovati.

Odpreti in omejiti.

Odgovoriti in obrazložiti.

Predlagati in preverjati.

Postopek s tega vidika ni bil ovira na poti projekta.

Bil je del poti.

Odgovor, ki ostaja odprt

Ob 20:12:33 dne 24. septembra 2026 je potrdilo PEC izkazovalo dostavo dopolnitve. Spis je takrat že vseboval zahtevo, zavrnitev, zahtevo za ponovni preizkus, vmesni odgovor in formalni popravek. V dokumentih, obravnavanih v tem poglavju, končna odločitev o ponovnem preizkusu še ni navedena. Zgodba se mora tukaj ustaviti, ne da bi vnaprej napovedovala izid.

Iz zaporedja pa izhaja eno: zavrnitev je bila poslana pred zahtevo za ponovni preizkus, prosilec pa je svojo rekonstrukcijo formalno popravil. Še vedno je treba presoditi štiri razloge Občine in možnost razlikovanja med dokumenti, ki so že na voljo, ter tistimi, katerih iskanje, obdelava ali varovanje bi bilo posebej obremenjujoče. Projekt mora nadaljevati prav iz tega preverjanja, ne iz vnaprej zamišljenega sklepa.

Opombe in bistveni viri

1. Zahteva za splošni državljanski dostop z dne 11. avgusta 2026. Vložena pri Občini Monrupino-Repentabor v okviru neodvisnega civilnega projekta Kras UNESCO 2035, s podrobno prilogo za poslovna leta 2020-2025.

2. Priloga 1 k zahtevi. Seznam, razdeljen na devet makropodročij, z dokumentacijskimi kategorijami, predlaganimi načini obravnave in vrstnim redom prednostnih nalog.

3. Potrdila PEC z dne 11. avgusta 2026. Sprejem ob 02:17:49 in dostava ob 02:17:50 po rekonstrukciji, navedeni v rokopisu.

4. Zakonodajni odlok z dne 14. marca 2013, št. 33, 5. in 5-bis člen. Ureditev državljanskega dostopa, postopka, ponovnega preizkusa in omejitev dostopa.

5. Odločba Občine o zavrnitvi, sporočena 11. septembra 2026. Razlogi, navedeni v rokopisu: prevelika obremenitev, nedoločenost, nove obdelave, zaupnost in prekrivanje podatkov.

6. Italijanski Državni svet (Consiglio di Stato), III. oddelek, 10. oktober 2025, št. 7973. Odločba, na katero se sklicuje občinski akt v zvezi z očitno preveč obremenjujočimi ali nesorazmernimi zahtevami.

7. ANAC, sklep št. 1309 z dne 28. decembra 2016. Smernice o izključitvah in omejitvah splošnega državljanskega dostopa.

8. Oddelek za javno upravo (Dipartimento della Funzione Pubblica), okrožnica št. 2 iz leta 2017. Operativna navodila o splošnem državljanskem dostopu.

9. Zahteva za ponovni preizkus z dne 11. septembra 2026. PEC poslana ob 13:48 in dostavljena ob 13:52:54 po rekonstrukciji, navedeni v rokopisu.

10. Vljuden odziv na zavrnitev z dne 24. septembra 2026. Vmesno sporočilo, poslano ob 15:26; izjavlja, da ne spreminja in ne dopolnjuje zahteve za ponovni preizkus.

11. Dopolnitev, pojasnilo in popravek ponovnega preizkusa z dne 24. septembra 2026. Akt, naslovljen na RPCT, ki popravlja kronologijo, omejuje preostale odprte formulacije in zahteva diferencirano presojo.

12. Potrdilo PEC z dne 24. septembra 2026. Dostava dopolnitve ob 20:12:33 po rekonstrukciji, navedeni v rokopisu.